

- Eupithecia venosata* F. Rone, Alva, Hemse. Även larver $^{22}/_6$ — $^{1}/_8$.
E. togata HB. (*abietaria* GÖZE.) Hemse, 1 ex. 1926; Burs, 1 ex. $^{27}/_6$ 24.
E. rectangulata L. Hemse, Burs, Kräklingbo $^{10}/_7$ — $^{20}/_8$.
E. chloerata MAB. Fidenäs, 1 ex. $^{3}/_7$ 26; Hemse, 1 ex. $^{7}/_7$ 28.
 Bestämda enl. NORDSTRÖMS uppgift i E. T. 1921, 173.
E. irriguata HB. Hemse, 1 ex. $^{39}/_5$ 24, 1 ex. $^{17}/_6$ 28. Larver funna i aug. och sept. 1927 i Alva på ek, i Hemse på *Crataegus*.
E. oblongata THNBG. H., 1 ex. på husvägg $^{6}/_8$ 23 (?2 gen.)
E. subfulvata HAW. Fidenäs, Hemse $^{3}/_8$ — $^{23}/_8$.
E. innotata HUFN. Hemse, 1 ex. $^{10}/_6$ 27 (d.).
E. pygmaea HB. H., 1 ex. $^{19}/_6$ 28, 2 ex. $^{23}/_6$ 28; 1 ex. vid Bopp-arve $^{3}/_6$ 27 (v.).
E. tenuiata HB. N om Visby på staket efter vägen till Snäckgärdet, 2 ex. $^{10}/_8$ 27 (d.).
E. satyrata HB. Hemse (d.).
E. helveticaria B. Hemse, $^{22}/_6$ — $^{12}/_7$ (d.). Larver.
E. castigata HB. Hemse $^{15}/_6$ — $^{5}/_7$ (d.).
E. vulgata HAW. Hemse, 3 ex. $^{24}/_6$ — $^{2}/_7$ (v.).
E. absinthiata CL. H., 3 ex. (d.). Juli, aug. (?2 gen.) Larv på blommorna av *Matricaria inodora*, *Centaurea scabiosa* och *Agrostemma githago*.
E. exigua HB. Hemse, 4 ex.; Burs, 1 ex. $^{3}/_6$ — $^{5}/_7$.
E. sinuosaria Ev. H. Juli.
E. sobrinata HB. Hemse, Linde (d.). Larver.
 Hemse, den 7 jan. 1929.

Martin Ekström.

Cerambycider från Sorsele socken. (Tillägg till artikeln med samma namn i E. T. 1928, häft. 4, p. 248.)

Ett magasinerat *Coleopter*amaterial insamlat av DANIEL GAUNITZ sommaren 1928 har jag nu haft tillfälle genomse. Därtill en samling insekter hopbragt av kronojägaren GUNNAR ÅGREN, Sorsele, ävenledes sommaren 1928.

Bland fynden märkes en synnerligen anmärkningsvärd art — *Lep-tura maculicornis*. I övrigt en hel del trevliga fyndlokaler.

Exemplar av annan samlare än D. GAUNITZ anges i varje särskilt fall. Namnbeteckningen enligt Svensk Insektfauna.

Rhagium mordax. 3 ex. Tjulträsk, Nygårdstrakten 2. 8., 1 ex. Ammarnäs, Fårkammaren 24. 7. Dessa 4 ex. äro alltså från fjälltrakter. Fårkammaren ligger i själva barrskogsgränsen, som här utgöres av gran, under det att på andra håll tallen går längst mot fjällen. Arten är allmän inom den arktiska regionen enl. J. SPARRE-SCHNEIDER, men saknas i Sarek (Coleopteren aus dem Sarekgebiet, A. JANSSON). I Sorsele

socken är arten allmän inom hela fjällbjörkregionen och obetydligt ned i översta barrskogsområdet, däremot ytterst sällsynt i egentliga barrskogstrakter — se föregående artikel. Denna art synes mig tillhöra den rätt stora grupp av *Coleoptera*, som äro karaktärsdjur för det skandinaviska fjällbjörksområdet och som, sedan fjällen delat detta i en norsk kust- och fjällskog och i en svensk fjällskog, följer denna långt mot norr. Anmärkas bör, att Vindelälvens ådal är björkklädd och att denna björkskog utan avbrott uppnår förbindelse med den norska björk-skogen.

Rhagium inquisitor. 1 ex. Sorsele by ex pupa., 1 ex. Gargnäs, Krutträsket 8. 7. Denna art är hitintills icke funnen i socknens norra barrskogsområde, där den dock kan väntas. Jag har ett ex. från Kiruna 4. 7. 1923 F. NORDSTRÖM.

Stenocorus interrogationis. 17 ex. dels från sydbergs- och skogslokaler, dels från fjällen.

Artens variabilitet till teckningen har lockat mig till mera ingående studier och kan åskådliggöras av nedanstående uppställning, som grundar sig på ett material av över 400 ex.

	Mkt mörk	Mörk	Normal	Ljus	Mkt ljus
Fjälllokaler	—	15	50	25	10
Skogslokaler	—	20	75	4	1
Sydbergslokaler	—	35	60	5	—
Småland, Högatorp	20	20	55	4	1

Siffrorna angiva procenttal och äro något avrundade. Jag uppdelar färgvariationerna sålunda:

- mycket mörk = de svarta längsbanden utflutna och förbundna med fläckar fram till helsvarta exemplar,
 mörk = de svarta längsbanden något förstörade och de svarta fläckarna mer eller mindre förbundna med varandra,
 ljus = längsbanden ej uppdelade, men liksom fläckarna förminskade,
 mycket ljus = de svarta längsbanden uppdelade i fyra fläckar.

Variationsfrekvensens ökning i fjälltrakterna är synnerligen påfallande. I E. T. 1927, häft. 3, p. 178 anmärker jag: »vill det synas, som vore de mörkare typerna allmännare i fjälltrakter». I förhållande till antalet normaltecknade är detta visserligen riktigt, men beräknat procentuellt bli tvärtom de ljusare typerna karakteristiska för fjällen.

Färgvariationerna locka osökt till vissa förmodanden.

1. Inom ett visst område synas miljöfaktorerna vara för arten »lämpligast» och här äro stora flertalet individ normaltecknade. För Sorsele socken, skogsområdet.
2. Utanför detta område ökas variationsfrekvensen.

- A. I fjällområdet tillkomma vad miljön beträffar jämfört med skogsområdet ökad fukt och åtminstone bibehållen kyla. Jag tänker ej på luftfuktigheten, som torde spela mycket liten roll, utan på markfukten. Procenten av ljusa individ stiger anmärkningsvärt.
- B. Sydbergsområden. Här bör man kunna räkna med ökad fukt under våren, då troligen den kritiska perioden för djuren infaller, och därtill ökat tillskott av värme. Procenten av mörktecknade stiger.
- C. Till jämförelse tager jag Högatorpslokalen i Småland. Denna lokal är enastående yppig, kallkällsrik och fuktig, därtill till belägenheten solig och varm. Om man bortser från graden av mörkteckning, blir förekomsten av mörkare än normalt lik som av ljusare än normalt till procenttalet slående överensstämmande med sydbergslokaler i Sorsele.

Jag frestas söka förklara variationerna så:

Fuktighet ger ökad variationsfrekvens (jfr fjällen, sydberg och Högatorp).

1. För att denna variation skall gå mot utfärgning i svart fordras tillskott av värme (jfr sydberg och Högatorp).
2. Tillkommer i stället kyla går utfärgningen tillbaka och djuren bli ljusstecknade (jfr fjällen).

Att sedan förklara avvikelserna så, att de enstaka individen, om man betraktar fjällområdet, som blivit mörkare än normalt, kommit under fuktiga + relativt varma förhållanden, de som blivit ljusare varit utsatta för fukt + hög kyla och de, som äro normala, haft »lagom» av fukt och kyla, ligger ju nära till hands. För de normaltecknades del tillkommer väl ock en artkonstans, som strävar att hålla arten i denna teckning.

Räknar man sedan med ärftlighetens inverkan som en drivande faktor, skulle fjällexemplaren visa tendens till marsch mot eventuellt rent helgula exemplar och Smålandsexemplaren tendens mot helsvarta. Detta stämmer ypperligt med materialet.

Jag har bedrivit jämförande forskningar med andra *Coleoptera*-arter bl. a. med *Saperda scalaris* och dess var. *hieroglyphica* — alla med samma resultat som ovanstående.

Acmaeops virginea. 6 ex. Gargnäs by 11. 7., 1 ex. Vännäs by 14. 8.

Acmaeops pratensis. 1 ex. Vallnäs, sydberget 17. 7., 1 ex. Ammarnäs by 26. 7., 1 ex. Vännäs by 14. 8., 1 ex. Örnäs by 15. 8.

Leptura sexmaculata. 1 ex. Gargnäs by 11. 7., 2 ex. Vännäs by 23. 7.

Leptura virens. 1 ex. Sorsele bys trakt 1—3. 9. G. ÅGREN., 1 ex. Sandsle by 1—5. 9. G. ÅGREN. Här påpekas, att alla föregående uppgifter hänföra till Sandsele avse Övre Sandsele. När, som här, Nedre Sandsele by avses, anmärkes detta i varje särskilt fall.

Leptura maculicornis. 1 ex. Vännäs by 14. 8. I GRILLS katalog anges förekomsten till Skåne—Ångermanland och N. Lappland. Svensk Insektfauna säger kort och gott Skåne—Lappland, *allmän*. J. SPARRE-SCHNEIDER om förekomsten i Norge norr om polcirkeln »meget sjelden» och anför ett ex. funnet på Grötö. I Sarek, A. JANSSON, saknas arten. Uppgiften i Svensk Insektfauna är säkerligen felaktig. Arten torde ha nordgränsen för sitt huvudutbredningsområde söder om Lappmarken, kanske alljämt som GRILL anger i Ångermanland, men fortsätter möjligen som kustart på svenska sidan. I Lappmarken finns den av allt att döma endast på de mest gynnsamma lokaler. Fyndorten i Sorsele, Vännäs by, ligger vid Storvindeln strax nedanför ett stor sydbergs-komplex. Exemplet var mycket välutvecklat och överträffar både till längd och vikt de flesta sydsvenska exemplaren i min samling (ca 200 ex.).

Asemum striatum. 3 ex. Ammarnäs 27. 7. I E. T. 1927, häft. 3, p. 179 anges arten vara funnen i socknens s. o. m. barrskogsregion. Dessa tre ex. giva vid handen, att arten är utbredd genom hela socknen så långt barrskogen går.

Tetropium castaneum. 1 ex. Vännäs by 14. 8.

Callidium violaceum. 1 ex. Rågoliden 15. 9. G. ÅGREN, 1 ex. Tjulträsk, Mattsejokkudden 29. 7., 2 ex. Ammarnäs by 28. 7. Flere ex. från socknens södra och mellersta delar.

Monochamus sutor. 1 ex. Vännäs by 13. 8.

Acanthocinus aedilis. 2 ex. ♂♂ Karlsgård 5. 5. G. ÅGREN.

Österkorsberga i januari 1929.

C. B. Gaunitz.

Elaterider från Sorsele socken. (Tillägg till artikeln i E. T. 1928, häft. 2, p. 89.)

Nedanstående uppgifter grunda sig på ett material från åren 1907—1921 och 1927—1928. Insamlandet har gjorts av de i ovan cit. artikel omnämnda herrar GAUNITZ, dock året 1928 även av godsägare R. GAUNITZ. Fynd av annan samlare anmärkes särskilt.

I jämförelse med Norges arktiska fauna enl. J. SPARRE-SCHNEIDER är Sorselefaunan förvånande fattig på *Elaterider*. En art av mera sydlig prägel är *Corymbites pectinicornis*, vilken dock blott i ett exemplar återfunnits i Sorsele. I Norges arktiska reg. saknas den.

Sarekområdet (A. JANSSON) uppvisar mycket få arter, och särskilt i ögonen fallande är avsaknad av arten *Denticollis linearis*. Om denna art säger SPARRE SCHNEIDER: »en av vor arktiske regions mest karaktäristiske insekter, som med birkeskoven vistnok är utbredd overalt». I Sorsele socken förekommer arten långt ovan björkskogen på fjällen, men jag känner den även från Tärna. Fil. stud. SVEN GAUNITZ' lappmarksfärd år 1928 (se nedan) från Lule lappmark genom inlandet